

lingala

by *eugénie mouayini opou*
novelist and poetess (congo - france)

dambo ya maloba *ébimi na mikanda*

kaké ébéli té

Soki kaké ébéli yo na moto

Kozélaté balobéla yo

Té kaké éza ko guinda

1973

momékano

Soki toza na bolingo

Eza té likambo oyo té moto moko

a za alanga nzembo to azua mayélé ya bokomi

Toko komélaka yango kaka

Toko mékaka nzoto

1999

bozoba

Moto ata moko ayébi ngai té

Dengué ngai na miyébi ngai moko

Nionso wana, nayébi

Kasi, ngai moko pé na miyébi mabé

1973

mawa

Ezali kokanisa, mabé ata mwa moké tosalaka bato
 Pé kobosana makambo ya mabé pendza basusu basalaka
 1997

mbéli pé pluma

Tika kokamata mbéli
 Soki biki ébouka
 1993

mbéléla

Moto ni moto aza proféti
 Na yé bokimia ya bomoï ébandi
 Na yé Bokimia na bomoï ékosila
 1988

ésengo

Soki biso to kamati
 Na kati ya bato basabélaka ba Nzambé ébéli,
 kobangaka mabélé pé bakoko na biso
 Ba Nzambé ya extreme Orient basabélaka ba spiritu
 Epayi ya bajudaïsme basabélaka bomoni pé kimia
 Epayi ya ba christianisme basabélaka bolingo pé bolimbisi
 Epayi ya Islam basabélaka boyambi pé losambisi
 Epayi ya bayo basambélaka té, kasi baza naboyokani pé maboko polélé
 Epayi ya ba humanisma batiyaka libiso boyokani pé bosaguisi
 Tokozala dengué wana
 Na bosépéli pendza
 1990

boka

Ezali mwa dambo ya lopango
 Epayi to vandaka pé tolékisaka bomoï na biso
 Ekoki kozala éloko monènè, éléki mikili mibimba
 To éloko mokè, na kati ya makanisi na biso.
 1990

bomoni

... Tango bamoni té tango yakokendé ya mokolo nabango ékomi, bandéko
 na yé bayé pébéni nayé kozua maloba ya suka. Alobéli bago boyé:

Boyékola, lokola namisala gaï moko, tango nazui nvula sabo, na pési na mwana mawa éloko na gaï ya motéma nalingaka mingui yago wana ésali ké nalgaki kobosana dégué nini bakabolaka.

Boyékola, lokola namisala ngaï moko, tango nakokisaki nvula zomi na sabo, na pésa bolingo po na bodéko

Boyékola, lokola namisala ngaï moko, tango na nvula tuku mibalé na sambo, na tika kovukisa ba diploma oyo ékoma méma ngaï na nzéla ya lufundu pé na tika bomoto na sima

Botika makambo yakoluka bapuvuir minéné, lokola namisalangaï moko, tango na zua nvula tuku misato na sabo na yé koyéba é té koluka kozua bapuvuir minéné ézalaki kaka fulu na miso.

Boyékola pé bolongola na moto, ndengue ya komona makambo oyo élékélaka mayélé na biso lokola nasala ngaï moko tango na zuaki nvula tuku mine na sambo, na pébaka makambo ya solo na bato ya solo.

Boyékola, pé botika vie ya mayébo lokala nasala ngaï moko tango na kokisaki nvula tuku mitano na sabo, nay é komona motémua mabé na dégué ya bato ya kovanda.

Boyékola, pé botika kovanda kaka na bato oyo bokokani bovanda bino, lokola ngaï moko, tango nazua nvula tuku motoba na sambo, natikélaki ata na moninga moto té ya siki siki.

Boyékola pé bomatisa makanisi nabino, lokola ngaï moko, tango nakokisa nvula tuku sambo na sambo, natika kokoma, pé na pasola babuku oyo ékatisaki ngaï nzéla, mpo na pésa mokili mokongo.

Boyékola, pé bobatéla nzoto na bino lokola bokoki, po, mokolo ékokoma oyo, bino bokokoka komatisa bokimia na bino pé bokoyékola, pé bokoyéba makambo oyo boyébaki té.

1999

dambo ya maloba ébimi *na boyokéli*

mopèpè

(éyuta kala, nanu tango na ésanga ézalaka té)

Na komi mopèpè, oyo ékopépa na mokili mobimba, ékoléka, kotala té tango,

to ésanga, tino éyé kosuka na mopanzi ya mwana moké. Na tango wana, bomoï ékomi pébéni na ngaï pé ékomi kaka nzoto na ngaï.
1995

nzébo

(nakati ya mabélé oyo épésa bomoï na moto)

Babunda bitumba makasi, pé bakoma kolimua pé kotika mabélé mokondzi oyo a pésa bago kimia pé bomoï. Etikala na moto na bango kaka ndzébo oyo, génie a lota, yé moto aligaka kosaguisa bango. Akoka té. Ekomi mokili yé moko moto atinda ba ndénké, ba ndzété, ba ébalé, oyo ba yéba nzébo ya bobikisi, nzébo ya mayélè pé ya makasi.

Hein, éza ngaï moko oyo mokili éyaba.
1997

alanga nzébo

(ézalaka tango ya kimia na likolo ya ésika ya Volga)

Lisapo ya bato élobama na nzébo, oyo bayébi moto ayéba té, kasi élobiboyé:

Mwana na ngaï

Soki mokolo ézali, oza kokanisa ngaï

Tango, nakendé mikili misusu

Olékisa bomoï na yo namokili ndégué ékoki

Pé, tango okoyéba kokota na mikili yo pé

Yaka kokuta ngaï na bipayi ermitage

Na bomoï pé na liwa

Okokuta ngaï kuna na likolo

Bic na loboko, pé mokanda na liboso

Po okendé koluka makambo ya sika

1997

libanga

(tango ya bolingo, désert ya Gobi, Mongolia)

Tala ya mbala oyo bakomisi ngaï libanga bomoï té, moto ata moko akoma pébéni na ngaï té. Mwasi na mobali bakomata libanga tango, bolingo na bango ékosala ké nazala témoin ya lisapo na bango.

1995

boyébi

(makambo baloba na tango baza kobunda bitumba)

Balingui balékisa na makasi moto oyo, ngaï namikamata na makasi ngaï

moko. Pébéni, tozakobunda makasi tozala nanu bana miké, pé toséguéli kobunda lisusu makasi pendza, na bomwana nionso. Toponi kosala politiki po tobika pé kombo na biso éyébana, basusu bakomi koloba té : asali namakasi, azui pouvoir, akomi kosala makambo ya biliga biliga. Na sima namituni: Pona nini boyé, tosi tobosani bitumba tomémaki?

Alobi, akosala mabé na bato po a batéla bavantage na yé azua.
1997

oyo akufwa pé azoga

(*koléka, tango pé ésanga*)

Ndélo té, tango té, ésanga té

Ngaï oyo nazongui na makasi, ndélo té, tango té pé ésangaa té, mosika na makambo nionso ékoléka na mokili...

1997

augusto

Na sima ya l'ermitage ya Augusto, liwa éza pébéni. Bala ya liboso, avandaki koméka ndéngué ya kovanda ya mobangué, liwa pé ébangui yé.

Yé agosto abégui liwa, yago pé okoméli yé. Yé pé lisusu akoti Na mokili Na ndégué ya mystiki, lokola bato liboso pé sima Na yé, bakomaki mwa lisapo ya solo oyo yé moko asala nionso po nakokima yago.

Baboti na yé pé banto nionso bawutu bipayi nionso po nakobéléla mokolo.

Basusu bapéma encens na ermitage, pé babégui yé mosantu.

Bamisusu bamoni lokola mwinda na kati ya ermitage, pé bakomisi yé proféti.

Yago wana, mwana ya liboso ya mwana ya liboso ya Augusto afogoli mokanda oyo koko atikaki na makambo na yé ya suka pé atangui yago ya miso ya bato nionso:

"Makambo na ngaï ya suka ékomami na kati ya bomoï na ngaï. Botanga yago pé bosala dégué éyé. Bobosana té ké moto aliki monika moto azali té.

Ngaï moko nazali kaka moto lokola biso nonso, solo, moto ya liboso ayékola et ayéba makambo ya spiritu ; Eloko nakobéléla, éza té, nazala té moto ya suka ayékoli, boyébi bino moko té, na za té moto ya liboso, pé té ya suka oyo ayékoli pé ayébi.

"Ké, mokolo na kotika mokili, ézala mokolo ya fėti, pé ya kosépéla. Epayi bokokunda ngaï, éséguéli ézala na yago ndéguéya moké ékoki, makambo ya minènè minènè tè, pé bokoma boyé, "Awa mokolo ya épayi ya mayi ya

podu aza kopéma". Ké monoko ya ermitage ézala lokola ndégué ézalaka, polélé tago nionso, bato bakoka kotoga yago té ata ndélé, babosana yago té banvula, pé mabélé abébisa yago.

"Bino, bato nalingui, bozala na éségo po na ngaï po, awa tomonaka té mokili éza monéné, ata mokili ézala monéné ndégué nini, Soki mokili ézalaka té, bélè tomonaka yago monéné oyo éléki, ata ndélé, tango pé éligaki ézala molayi pendza. Ndégué moko wana tomonaka basensation mususu, évandéli biso na yago tobanzaka ébikisaka biso, ata ézala koléka, soki pé ézala té éligaki koléka ti bomoï mobiba".

mai 1996

dambo ya maloba *ébimi na moto akoti na kati ya ésanga*

moto ya mawa

Nakangui yé, nabutu aza koluka nakati ya ba salité bato balosaka, tango nasilisi kolakisa yé té nionso wana aza kosala éza mabé, natiki yé na kati ya ndégué na yé ya kovanda.

Sika oyo nakéyi kobobama po kotala yé, pé na mona. mbala ya liboso nabandi kolanda yé butu butu, pé lisusu batongo nionso, pé mikolo nionso. Po moninga na biso akomaki lokola azui mosala, naliboso azali kosala yango na mwa soni, sika oyo akoma kokendé koluka na kati ya basaliti tango nionso, ékoma lokola mosala na yé. Mokolo nakutani na yé lisusu, tango miso ya biso na yé ékutani, ngaï moto nakitisi miso po nayoki soni.

1999

ékotéli

Sika oyo moto ayaki ko tika dankisa na yé, ésili, bato basali mosala ya kobisa yé basilisi, Nzambé mokondzi, oyo avanda nay é kimia, akamati liloba pé alobililoba ya suka.

Tala ndégué moto épéli lokola nvula, épayi mususu lokola mognololo to ésika ya péma. Na tango namoni moto wana, kimia étidi ngaï na yéba pé nadima nzambé mokondzi pé nayoka maloba na yé ata miso kokagama.

Talatala ya bomoto na ngaï émonisi ngaï nzambé azali ko kopésa ngaï punision na liloba moko: Asali na yé makambo ya mabé té; na mitali pé na moni lokola ézali kaka ngaï moko, namimoni na ndégué mosusu, makambo ya biliga biliga nazalaki na yago élimwé, nakomi ngaï moko, pé nazoguéli na ndégué ékoki.

Botala, nakomi na liboso ya bato ya nzambé, baproféti, pé bato ya mawa. Na koti na kati ya bango pé nabango, na Nzambé mokondzi pé nakoti nakati na yé, po, biso nionso tolandaka nzéla sé moko; makanisi na biso éza kaka koloba té toza biso nionso bato ya mokili, kasi té po na kokabola bato. Sika oyo nazoguéli ndégué nazalaki na bomoyi pé kimia, éloko natikaki té, ata ndélè. Ngaï oyo nakomi ngaï moko lisusu; moto nazali, kasi pé éloko té, bolobéla ngaï té, té nakozala mwa dambo ya éloko paba na sima ya liwa na ngaï.
1998

moto aza kokendé

Tango nawuti mokili ya bato, na bomoï éléki, nakomi kokanisa, pé na léki nzéla.

Nakomi kovanda kaka na makanisi ya bato ya mabélé, a lor ké nakédéki mosika. Nakomi kotambola tambola na mikili.

Soki nakéyi koyékola bonayéba makambo ya solo élaka na mikili, banda na ndégué bamonka makambo ya sika, éléka to éléka té, moto azala kaka na makambo na moto na yé. Makambo ya moto ya mikolo nionso, ndégué Na yé ya kovanda pé ya bomoï, ndégué nini akoliya malamumu pé ndégué nini akosala po avanda moto ya boloko té.

Soki moto azala té, bomoï to liwa éligui éloba nini? Koyékola, éligui éloba nini na ndégué na yé mibalé: koyékola pé koyéba makambo ya solo.

Pé, nakomitunaka, po na nini bomoï ya moto awa nabélé bamonaka yago té.

Kimia, nazali na déngué ya kovanda na mokilipé na liwa. Kasi ndégué nini tokovanda na mokili oyo? Es ce ké tokoki kosala po makabo ébonga.

Ndégué nini nakosala épayi nazali?

Kaka liwa moto ékoki kosala té nzala ésila pé tokabolaka, lokola ndoto ya moto oyo aza kokendé, lokola moto oyo alingui koyékola, pé koyéba. Liwa, eza yago moto ésalaka bato nakati ya bago bazala ndégué moto.

Eloko épésaka ngaï makinisi kaka moto.... Es ce ké ngaï moko nazali té na kati ya ligoba moko na yé pé na mikili, koléka tango pé bipayi, ézala na bomoï to na liwa? Po nanini na mitunaka?

Nakoléka nzéla, nalobi, nayékoli pé nayébi ézala oyo ékomama péoyo ékomama té.

Nakoléka nzéla, nalobi, nayékoli pé nayébioyo élobama ya miké pé ya minènè.

Nakoléka nzéla, nalobi, nayékoli pé nayéb iyamakambo ya mikili, ya malamumu pé ya mabé.

Nakoléka nzéla, nalobi, nayékoli pé nayébi béla ya boyokoli, pé ya makambo ya solo ya mikili.

Moto pé alékaka, ayébi Nzambé ya mikili.

Na za pé koléka, moto pé aza koléka Nzéla na yé, Nzambé pé aza koléka , nazali na bomoï, bomoï ya bomoto, nzambé pé aza na bomoï na mikili mibiba.

1999

dambo ya maloba ébimi *na oyo alotaka*

ya suka

... Na mikolo ya suka ya bomoï, moto na boloto na yé, na makanisi nayé aloba boyé:

Nzambé abotami, akoli, pé anouni na moto ya bato. Bato mosusu na monaka makambo na ndégué na bato bakanisaka té nzambé akéla moto po na kosakana. Bago bakoma kosala makambo ndégué na ndégué. Bamususu oyo babagaka nzambé, babosana bomoï ya bago moko.

Nakoluka Nzambé oyo akokani na yé, oyo na tango ékoléka akoma mobangué pé abuga na mikili, moto abosana té liwa ébuguisaka nionso pé abotisaka nionso ézala oyo moto alukaka to alukaka té.

Moto, mokanisi monénè, na boma na yé ya liwa, akobagaka liwa lisusu koléka. Yago wana Akoki té komata likolo lokola biwé misusu ya mikili. Eséguéli, moto yé moko a misala po ayéba makanisi nionso mibalé.

Na oyo étikali, na bandoto nay é, oyo ékomonisa té na sima liwa ézali na bomoï, moto aza kokanisa té bomoï yago ékozali ndégué oyo yé amoni na mokili ya bato, pé té bomoï ézali élaka. Na tago wana, bomoï yago es ce ké ékolékisa bato péma té? Es ce ké moto yé moko akokoma nzambé té?

Na nzéla ya losambo alukaka, moto aza kokendé kotala sima té, pé kotika badéko pébéni, éséguéli na dengue wana, amitala yé moko, azala na confiance na yé moko pé na mokili, po losambo ézala ya mokili mobimba.

Losambo, oyo ébikisaka biso, ékoma éloko paba. Ekoki toyéba té, kosala na kobikisa mokili ézali nzéla ya bomoi.

Lobi lisusu, ézalaki buagna ya mokili ékokitéla biso. Lélo ékoma moto yé moko ajoma kobébisa mokili. Kala, moto adima bovandi na yé na mokili ndégué ekoka, na malembè. Ndégué nini akoki kobikisa mokili oyo ékoma kotambola bango bango.

Moto alota aloba, na nionso oyo, ata élaka ya malamumu ézalité po na mokili mobiba oya ékoma kokabuana yago moko, po na lopo ya nzoto, na ndzinga balobaka, na mikili bavadaka, na nzambé basambélaka, tokokana na makambo ya mabé tosalaka, po tobosana mibéko ya mokili.

2000

na *banzébo*

9

Nazali, mwana baboti, mwana moké

Mobangué, mokolo, yawé

Nazali tata, nzoto kilo

Mama, bilanga

Nazali oyo balemba kobikisa, yémoko kaka kosakana

Kosala bilanga, kolona

Nazali moto malamumu,

Oyo akabolaka

Nazali bolingo, mawa

Mabé tosalaka, makambo toboyaka

Nazali oyo akotinda to kitisa maboko té

Bongo, nzéla

Nazali makanisi, liwa

Bolingo na nzambé, oyo bato nionso balukaka

Nazali oyo amonaka, oyo bamonaka

Pé baétoile nionso éza ékoléka

10

Naji Naaman

Nazali bomoi, liwa
Oyo azali, oyo azali té
Nazali Nzambé, oyo alimwaka té
Nionso, éloko té

Nazali moto
2000

11

Nazali, élingui koloba té nazali na bomoto
Yo ozali, élingui koloba té oyali yo
Biso tozali, élingui koloba té tozali biso
Makambo ya mokili ékosanguisa biso, makambo ya kopésana maboko
Na mikolo ya kimia pé ya mawa
Eséguéli tovanda na déngué ékoki
2000

dambo ya maloba
ébimi banda tina té ndélo té

oyo akoléka nzéla

tango ékoléka boyé
Lokola mopépè
Kozéla okutana na moto, ozua mwa baiser
Tango ékoléka boyé
Ko imaginé makambo makasi oyo okokoka té, pé kolotaka
Tango ékoléka boyé
Na mabélé, na mayi ya mugwa pé na likolo
Koluka kokendé mikili misusu
Nzambé, makanisi makasi, kasi
Po na tango oyo tolékisi tina té
2002

po na makambo ya nguya
Oyo nakomi kokamata nzéla ya bozongui
Pé nakoméka komona pé kokanisa
Ata ko philosophie té
Naza na mituna ébali, kasi biyano moké
2002

mayi ya miso ya suka
Ekomi kotanga
Ezali mayi ya miso ya kokendé
Na yébi té soki mayi ya miso yago ékozala ya mawa pé soki ya moto
Lokola tango tokabwana ka
Soki ékozala mayi ya miso ya ésengo pé na boyembi
Lokola, tango makamko éséguéli kozala ya malamumu

Mayi ya miso ya suka étangui
Lokola liguindi ya mayi ya ébalé
Yago oyo, ékomi kotinda ngaï na mata
Tala, nakomi komata
Esengo makasi na motéma

Nakomi koyéba mwa nzébo
Nzémbo ya kolimwa oyo nakomaki té
Na koyéba malébé malébé, bala ya liboso
Alor ké makasi ya nzoto ékomi koboya ngaï
Mbala ya suka
Nakoyéba ata ndélè
Kokanisa té, soki natiki koyéba, na kayi élongo
Na koyéba kaka, pé lisusu
Nakomi kokendé
Ngaï oyo, na ésenguo nionso, nakotika mokili pé kolimwa
2002

na *komitunaka*

caïn

Nini wana osali, caïn, naloba ndéngué mususu, nini bato basali yo? Yo moto obomi kulutu na yo ya mobali, soki té lobéla nagaï, soki, moto mosusu moto atindi yo oboma. Yé moto moko wana abotisa yo na makanisi na yé?

Soki ya solo ké nzambé alinga Abel makasi ya koléka, kasi yo té, adima biloko ya Abel, kasi aboya oyo ya yo, pé lisusu aboya bolingo opésaka yé, pé adimaka té mosala osala, nakoki komitunaka, pé kolimbisa yo, po té ozali moto moké lokola biso nionso, namakanisi na biso ya malamú pé na ya mabé. Soki ézalaki Abel moto abomaki yo, yé moto oyo Nzambé apésa nionso, nakokaki kolimbisa yé té, ata ndélé.

2002

mawa!

Nakuti yango kuna, batiya yago na kuruzu. Na kuti yago kuna akobéléla, akobunda na liwa po akoluka abikisa bato. Tolobélaka té biso mibalé, tina nini. Omoni té kala, basi basaguisa biso.

2002

machinis

Na kolukaka banda kala, Cervantès, casi nakitaka kaka na Don Quichotte, pé tango mususu Rossinante, na nzéla ya ba moulins à vent na yé, na sima na yé Sancho na lokolo ya ba âne na yé, moninga ya makasi péndza.

Yo osala ké, bato babosana Don Quichotte té, ndéko Miguel, na makanisi na yo, na bomoï na yo, éza malamú péndza, na bandzaka té, na ndégué na monaka yo, okoki kokendé koluka makambo mususu té, po moto ya makasi na nguya yango ézali kaka yo moko.

Oyo ya biso bituba, na biso mibalé tokendé koyékola pébéni na Don Quichotte pé Sancho.

2002

dag

Yo ozali mwana ya mibalé ozua ésika ya secrétaire general de l'Organisation ya nations unies, Hammarskjöld. Owutakai na Suède, boka oyo ébundanka bitumba té tala kala, mosala bapésaki yo ézalaki bo osala ké, kimia ézonga na mokili. Moto ya kimia oyo akobatéla mibéko. Mosala osali, po libonga ézua makasi na déngué ékoki. Bozui yago po na ndégué na yo yakoloba ya polélé.

Mawa pé makanisi, soki tomoni déngué lingomba yago ékomi. Ekomi lingomba ya mwa ésanga ya bato moké, ékoma kosala makambo nabango ndégué balingui.

2002

bana na ngaï

Bana na yo, Georges Washington, yo moto obikisa ba Etats Unis Ya América; Bana na yo, Yo moto osala pona bomoï pé bana ba vandal na bolimu na ndéngué ékoki, tala bango, bakomi kokendé na mikili mars koluka ésika mayi ézali, batiki mayi ébélé awa na mokili ya bato oyo bakoma kobébisa na ndéngué éléki, kopolisa, bazakosala ké bato nionso ya mokili bakokufwa na posa ya mayi.

Bana yango ozalaki koluka, ndé ba oyo, Washington?

2002

dambo ya maloba ébimi *na oyo makanisi*

po na ébandéli

Mwana na ngaï,

Tango nionso, koko na yo azalaki kolobéla ngaï té koyékola mikanda, ya kocalculaka tango nionso, ébomaki yé, élingui koloba té mosala na yé ya administrativo ya kosala ba calcul oyo babéngui comptabilité étinikaki yé mosika na ndéngue ya mabé yango wana atikaki kokoma.

Soki po na ngaï, nakolobéla yo é té ézali mikanda moto ébomi ngaï, po, na tiyaki yango ébéli épayi oyo, tina ézalaki té, bamikanda ya bilinga bilinga. Solo, babuku yango, fo ézala po ésépélisaka bato ébélé, pé ésalakaté bato bazuaka bomoyi nabango? Kasi, mikanda wana éséguéli ésalaka té nabosana biki ya malonga oyo éza tésoro ya makanisi.

Yo moto okoluka koyékola po okoma moto monènè,

Yéba ké moto nionso aza na ésika oyo bakunda motolu na yé, ékoki azala na ésengo ata, casi éséguéli obatéla nzoto na yo, ovanda namakanisi malamu pé otika kosala makambo oyo ya mabé.

Épayi bakunda motoli na yo mwana, ébanda na tango ya proféti, ya bapotre pé ya basantu. Nalingui koloba kaka nab a oyo bayébana té, kasi na na ba proféti, bapotre pé basantu oyo basala mosal yakoyékola pé moto nionso oyo akola na mokili na kobatéla mibéko pé ayébana na tango éyé.

Epayi bakunda motoli na yo, mwana na ngaï ézali na orient, kati ya mabélé: Ba Araméens, oyo bayéba liboso kombo ya Nzambé, Yahoué El, bapésa yo kombo po Naaman azali élikia ya Yahoué EL. Naaman le Syrien oyo bomonaka, mokondzi ya ba barmée araméenne, babikisa yé na mokono makasi na siècle libua liboso ya botami ya yésu christo. Dziiga ya araméen, po boyéba, ézali monoko oyo, yésu Christo yé moko azalaki koloba.

Oza pé mwana ya Phénicie ya ba cananéens, ba oyo ba zua mayélè ya kotiya bokomi, casi ba batéla yango mingui té, pé bakendé kozua makasi na ndengue ya kosala ya mikili misusu, yango wana babuguisa ndegué ya kosala oyo ya bango moko.

Oza pé mwana ya ba arabe oyo amibundi po nakolékisa makambo ya bolamu na boboto nionso, na batango oyo ya sika boboto ya ndengue wana émonanaka lisusu té pé ékomonanté na mikolo ékoya.

Oza mwana ya liban oyo bomoto eza ya kosépélisa pendza na ndegué ékoki, kasi ésibi té na kati ya boka, po makambo ya bilinga bilinga éléki.

Omoni, okomi mwana ya ndako a Nzambé ya orientale oyo ezua makasi na mibembo miléka, atako bakataka yango, pé bayémbi, bayémbaka tango nionso ba nzébo na kombo ya Yahoué mokondzi.

Zala na esengo, mwana na ngaï. Dima nionso osali pé kanisa, tango nionso pé liboso, ké ozali mwana ya mikolo ya lélo pé ya mikili mibiba.

Pé kobosana té ké oza mwana ya libota oyo ba tinikaka moto na mabé té. Po éséguéli na moto, po avanda kimia na mokili, akosala mabé té, ata ndélé.

Tika motéma polélé, ata na mognololo épayi ozali po ba sambisa yo, olié ké ozala na liberté alors ké osalaka makambo ya mabé.

1998

الثقافة بالمجان

Ath-Thaqafa bil Majjan

Série littéraire gratuite établie et dirigée depuis 1991 par
Free of charge literary series established and directed since 1991 by
Serie literaria gratuita establecida y dirigida desde 1991 por
Naji Naaman

najinaaman
an-najiyyat

AN-NAJIYYAT

النَّجِيَّات

© *Tous droits réservés* – All rights reserved – *Todos los derechos reservados* – الحقوق محفوظة
Maison Naaman pour la Culture & www.najinaaman.org